

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeudet 2010–2018

Terveydenhuollon ammattioikeuden haltijoiden ikääntyminen on pysähtynyt 2010-luvulla

PÄÄLÖYDÖKSET

- Vuonna 2018 työikäisille (18–68-vuotiaille) oli myönnetty yhteensä 733 700 ammatinharjoittamisoikeutta sosiaali- tai terveydenhuollossa
- Henkilön koulutus saattaa tuottaa pätevyden useampaan ammattioikeuteen tai samalle henkilölle voidaan myöntää uusia ammattioikeuksia muun rekisteröitävän ammattiin johtavan koulutuksen myötä.
- Vuonna 2018 ammatinharjoittamisoikeuksia oli kaikkiaan 457 600 työikäisellä henkilöllä.
- Henkilöistä noin 394 600 oli naisia, 61 400 miehiä ja noin 1 600 ulkomaalaisia.
- Ensimmäistä kertaa ammattioikeuden saaneiden henkilöiden määrä oli noin 26 200 vuonna 2018.

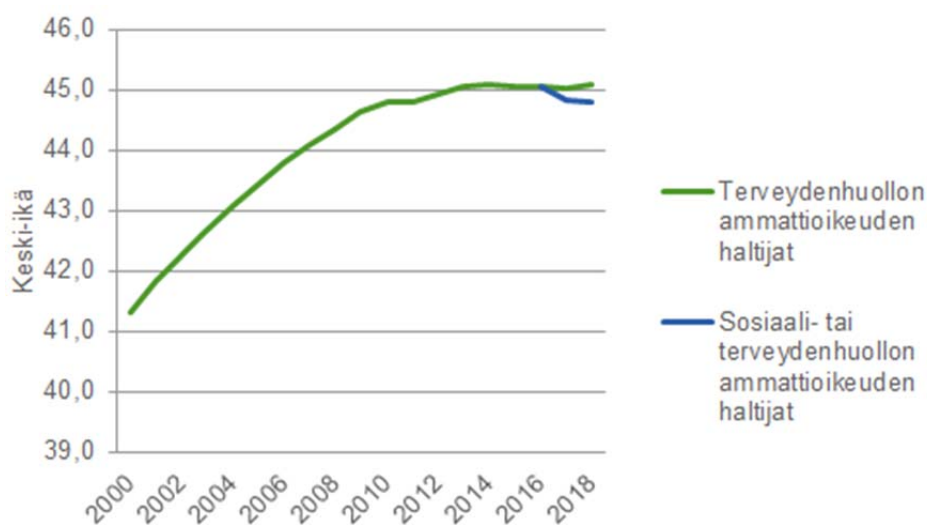
Vuonna 2018 työikäistä (18–68-vuotiaista) 457 600 henkilölle oli myönnetty yhteensä 733 700 ammatinharjoittamisoikeutta sosiaali- tai terveydenhuollossa. 2010-luvulla ammattioikeuksien haltioilla oli keskimäärin 1,25 ammattioikeutta.

Tilasto perustuu Valviran sosiaali- ja terveydenhuollon ammatinharjoittamisoikeuden omaavien keskusrekisteriin. Tilasto kuvaa sitä potentiaalista ammattilaisten määrää, joka voi työskennellä sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattavissa tai laillistettavissa ammateissa. Tilasto ei kuvaa sitä, kuinka moni sosiaali- ja terveydenhuollossa todellisuudessa työskentelee. Lisäksi tilastot on rajattu ikäluokkaan 18–68-vuotiaat.

Vuodesta 2010 vuoteen 2018 ammattioikeuksien määrä on lisääntynyt 414 800 terveydenhuollon ammattioikeudesta 733 700 oikeuteen ja ammattioikeuden haltijoiden määrä 335 700 henkilöstä 457 600 henkilöön. Merkittävä osa kasvusta on lainsäädännön muutoksista johtuvaa, sillä esimerkiksi sosiaalihuollon ammattihenkilöt kirjattiin vasta vuodesta 2016 lähtien mukaan Valviran ammattihenkilörekisteriin.¹

Vuodesta 2000 vuoteen 2010 rekisteriin laskettujen terveydenhuollon ammattioikeuden haltijoiden keski-ikä kasvoi nopeasti hieman yli 41 vuodesta lähes 45 vuoteen. Sen sijaan 2010-luvulla kasvu pysähtyi ja sosiaalihuollon ammattioikeuksien haltijoiden myötä, vuodesta 2017 lähtien ammattioikeuksien haltijoiden keski-ikä jopa kääntyi laskuun (kuvio 1.).

Kuvio 1. Sosiaali- tai terveydenhuollon työikäisten (18–68-vuotaiden) ammattioikeudenhaltijoiden keski-ikä 2000–2018

¹ Lainsäädännön muutoksista tarkemmin ks. laatuseloste

Vuoden 2018 tilastossa huomioitavaa:

Vuonna 2018 terveydenhuollon lähihoitajat saivat automaattisesti myös sosiaalihuollon vastaavat oikeudet, mikä lisäsi ammattioikeuksien määrää yli 150 000 oikeudella, samalla kun ammattioikeuksien määrä haltijaa kohti lisääntyi 1,6 oikeuteen.

Yleisesti huomioitavaa:

Vuoden 2011 terveydenhuollon ammattihenkilöstöstä annetun lain muutoksella lääkärin ja hammaslääkärin kaksoislaillistus, so. lääkärin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen suorittaminen täyden laillistuksen edellytyksenä poistui.

Vuonna 2016 alkoi sosiaalihuollon ammattihenkilöstöä koskevan lain (817/2015) myötä ammattioikeuksien kirjaaminen ammattihenkilörekisteriin.

Ammattioikeudet

Vuonna 2018 työikäisille (18–68-vuotiaille) henkilölle oli myönnetty yhteensä 733 700 ammatinharjoittamisoikeutta sosiaali- tai terveydenhuollossa (Liitetaulukko 1.)

Vuodesta 2010 vuoteen 2018 ammattioikeuksien määrä on lisääntynyt 414 800 terveydenhuollon ammattioikeudesta 733 700 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuteen, mistä suurin syy aiheutuu sosiaalihuollon ammattioikeuksien laskemisesta mukaan rekisteriin vuodesta 2016 voimaan astuneen sosiaalihuollon ammattihenkilöstöä koskevan lain myötä. Samana aikana terveydenhuollon ammattioikeudet ovat lisääntyneet 529 200 oikeuteen.

Vuonna 2018 uusia ammattioikeuksia myönnettiin 184 800, joista 35 400 ennen ammattioikeuksia omaamattomille henkilöille. (Liitetaulukko 3.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuksia omaavat asuvat melko tasaisesti ympäri maata. Ammattioikeuksia on keskimäärin 130 tuhatta asukasta kohden, siten että suhteellisesti eniten ammattioikeuksia on Pohjois-Savossa. (Liitetaulukko 2.)

Taulukko 1. Yleisimmät sosiaalihuollon (sh) ja terveydenhuollon (th) ammattioikeudet 2015-2018

Taulukko otsikko	2015	2016	2017	2018	Muutos-%
* erikoislääkäri	18 301	18 395	18 602	18 772	2,6
* farmaseutti	10 143	10 243	10 439	10 628	4,8
* fysioterapeutti	16 508	16 755	17 158	17 567	6,4
* lääkäri	24 507	24 928	25 289	25 627	4,6
* sairaanhoitaja	109 909	111 417	113 724	115 988	5,5
* sosionomi****	-	989	18 322	28 127	--
* terveydenhoitaja	23 213	23 599	24 007	24 232	4,4
** apuhoitaja	25 552	24 207	22 875	21 527	-15,8
** koulutettu hieroja	17 601	18 523	19 408	20 263	15,1
** lastenhoitaja	12 582	12 148	11 674	11 208	-10,9
** lähihoitaja (sh)****	-	1 064	14 524	166 321	--
** lähihoitaja (th)	143 388	153 178	163 519	172 552	20,3
** perushoitaja	11 076	10 850	10 579	10 284	-7,2

* = laillistettu; ** = nimikesuojattu; **** = vuodesta 2016 sosiaalityön ammatillaiset rekisterissä

Ammattioikeuden haltijat

Vuodesta 2010 vuoteen 2018 sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuden omaavien 18-68-vuotiaiden henkilöiden määrä on kasvanut 335 700 henkilöstä 457 600 henkilöön. Ammattioikeuden haltijoita on keskimäärin 80 tuhatta asukasta kohti. Henkilöiden keski-ikä on pysynyt 2010-luvulla noin 45 vuodessa (Liitetaulukot 1, 5.)

Ammattioikeuden haltijoiden määrä lisääntyi 2010-luvulla vajaat 3 prosenttia vuodessa. Samalla kun ammattioikeuden ensimmäistä kertaa saaneiden henkilöiden määrä kasvoi noin 4 prosentilla vuodessa, ammattioikeuden haltijoista edellisenä tilastovuonna 68-vuotta täyttäneitä putosi tilastosta pois yli prosentin verran. (Liitetaulukot 1, 3 ja 4.)

Muutoksia niin ammattioikeuksien kuin niiden haltijoiden määrässä on tapahtunut erityisesti lainsäädäntömuutosten vuoksi. Lakimuutoksen vuoksi uusien ammattioikeuksien ja ammattioikeuksien haltijoiden määrät lisääntyivät vuonna 2011 (henkilömäärä 6 %) ja vuosina 2017–2018 (henkilömäärät 6-8 % vuodessa). (Liitetaulukot 1 ja 3.)

Tilaston näkökulmia:

Kaikki ammattioikeudet

- uudet ammattioikeudet
- ammattioikeudet, joiden saaja saa ensimmäistä kertaa sosiaali- ja terveysalan ammattioikeudet

Kaikki ammattioikeuden haltijat

- alalle tulleet uudet henkilöt, joiden saaja saa ensimmäistä kertaa sosiaali- ja terveysalan ammattioikeudet

län vuoksi tilastoista vuosittain poistuneet henkilöt.

Käsitteet ja määritelmät

Yleistä

Valviran Terveyden ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin luokitukset:

Valvira myöntää hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa sosiaali- ja terveydenhuollon ammatteja sekä Suomessa että ulkomailla koulutetuille sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöille (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä, 1994/559, ja laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä, 817/2015). Vuotta 2015 ja tätä ennen kootut tiedot tässä raportissa koskevat vain terveydenhuollon ammattihenkilöstöä (Terhikki-rekisteriä). THL saa tiedot massatiedonsiirtojärjestelmällä Valviran rekisteristä, jolloin tiedoissa on mukana:

1. Henkilötunnus
2. Ammatinharjoittamisoikeus (tässä tilastossa esitetyn rajauksen mukaan):
<https://www.valvira.fi/terveydenhuolto/ammattioikeudet>
<https://www.valvira.fi/sosiaalihuolto/sosiaalihuollon-ammattioikeudet>
3. ammattinimikkeen käyttöoikeus laajemmin (Luokituksen nimi: Valvira - ammattioikeudet):
http://www.valvira.fi/valvira/rekisterit/terveydenhuollon_ammattihenkilot
<https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-view-page.xhtml>
4. Ammatinharjoittamisoikeuden tai nimikesuojauksen perusteena oleva koulutus (Luokituksen nimi: Valvira - koulutusluokitus)
<https://koodistopalvelu.kanta.fi/codeserver/pages/classification-view-page.xhtml>

Näitä tietoja täydennetään henkilötunnuksen perusteella väestötietojärjestelmän tiedoilla asuinpaikkakunnasta ja -maasta vuoden viimeisenä päivänä. Henkilötunnus on Suomen kansalaisilla väestötietojärjestelmän henkilötunnus. Henkilötunnuksen perusteella määritellään myös henkilön sukupuoli ja asuinkunta.

Ammattioikeuksia tarkastellaan tässä raportissa tilastovuosittain kuudesta eri näkökulmasta:

1. kaikki voimassa olevat ammattioikeudet,
2. vuosittain voimaan tulleet uudet ammattioikeudet,
3. ammattioikeudet, joita ovat saaneet tilastovuonna ensimmäistä kertaa sosiaali- ja terveysalalle tulleet (uudet) henkilöt,
4. kaikki ammattioikeuden haltijat,
5. ammattioikeuden saaneiden, tilastovuonna alalle tulneiden uusien henkilöiden lukumäärät yhteensä sekä
6. iän vuoksi (69-vuotiaat) tilastoista vuosittain poistuneet henkilöt.

Ammattioikeuksilla tarkoitetaan Valviran henkilölle tutkinnon perusteella myönnettyjä sosiaali- tai terveydenhuollon ammatinharjoittamiseen liittyviä oikeuksia. Tällöin on huomattava, että yhdellä henkilöllä saattaa olla monia ammattioikeuksia joko rinnakkain, toisistaan erillään tai esimerkiksi ammattiin johtavan koulutuksen tuomien erikoistumisoikeuksien perusteella. Henkilön ammattioikeus ei poistu, vaikka henkilö saisi uuden ammattioikeuden, ellei hän jostain syystä menetä oikeuttaan tai luovu siitä.

Tässä raportissa ammattioikeudet jaetaan laillistettuihin ja nimikesuojattuihin. Vain laillistettu (myös tässä raportissa kirjaamaton luvan saanut) henkilö saa harjoittaa ko.

tehtävää ja käyttää mainittua ammattinimikettä. Nimikesuojatulla ammattihenkilöllä on oikeus käyttää asianomaista ammattihenkilön nimikettä, mutta tehtävää voivat tehdä muutkin henkilöt, jolla on riittävä koulutus, kokemus ja ammattitaito, vaikka heillä ei ole kuitenkaan oikeutta käyttää suojattua ammattinimikettä. Uusilla ammattioikeuksilla tarkoitetaan tilastovuonna voimaan tulleita ammattioikeuksia.

Uusilla sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle tulleilla henkilöillä tarkoitetaan henkilöjä, joilla ei ole tilastovuotta aiemmin ollut mitään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeutta.

Uusien sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöjen ammattioikeuksilla tarkoitetaan tilastovuonna sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle tulleiden henkilöiden saamia ammattioikeuksia - joita voi olla tilastovuonna useampi esimerkiksi rinnakkaisuuden tai erikoistumisen vuoksi.

län vuoksi tilastoista poistunut henkilö määritellään ammattioikeuden omaavaksi, tilastovuotta edeltävänä vuonna 68 vuotta täyttäneeksi henkilöksi.

Alalle tulleiden uusien henkilöiden ja alalta iän vuoksi poistuneiden perusteella arvioidaan sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilökunnan uusiutumista sekä ammattioikeuksien että henkilöstömäärän näkökulmasta.

Ammattiin johtavan jatkokoulutukseen perustuvien ammattioikeuksien (esimerkiksi erikoislääkärit) osalta uusia henkilöitä koskevat tiedot tuottavat lähes poikkeuksetta nollatuloksen, sillä ennen uutta erikoistumisoikeutta perusammattioikeuden (esimerkiksi lääkäri) on oltava voimassa ja näin henkilö ei voi enää olla uusi ammattihenkilö sosiaali- ja terveysalalla.

THL:n aineistossa käytetään määritelmää ”ulkomaalainen” (poikkeuksena vakiintuneista määritelmistä: ”ulkomaan kansalainen” tai ”ulkomaalaistaustainen” = ”syntyperältään muu kuin suomalainen”) henkilöstä, jolla ei ole Valviran Terhikki/Suosikki-rekisterissä suomalaista henkilötunnusta.

Taulukoissa käytetyt symbolit

0,0 suure pienempi kuin puolet käytetystä yksiköstä

.. tietoa ei ole saatu, se on liian epävarma esitettäväksi tai se on salassapitosäännön alainen

– ei yhtään havaintoa

*ennakkotieto

<https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/sosiaali-ja-terveydenhuollon-resurssit/sosiaali-ja-terveydenhuollon-ammattioikeudet>

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Sosiaali- ja terveydenhuollon 18–68-vuotiaiden voimassa olevat ammattioikeudet 2010–2018

Liitetaulukko 2. Sosiaali- ja terveydenhuollon 18–68-vuotiaiden voimassa olevat ammattioikeudet maakunnittain 2018

Liitetaulukko 3. Sosiaali- ja terveydenhuollon 18–68-vuotiaiden uudet ammattioikeudet 2010–2018

Liitetaulukko 4. Iän vuoksi poistuvat ammattioikeudet, so. 69-vuotiaiden ammattioikeudet 2010–2018

Liitetaulukko 5. Sosiaali- ja terveydenhuollon voimassa olevan ammattioikeuden omaavien henkilöiden ikä- ja sukupuolijakauma 2010–2018

Tilasto uudistuu:

Tilastosarjassa on ollut katkos vuoden 2014 jälkeen.

Nyt julkaistaan ammattioikeudet 2010–2018, joissa näkökulma on se, monelleko työkäiselle (18–68-vuotiaalle) henkilölle Valvira on myöntänyt oikeuden sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuteen.

Myöhemmin julkaistaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten sijoittumista työelämään koskevat tiedot, jotka perustuvat Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoihin ja kuntien sekä kuntayhtymien palkkatilastoihin.

Jatkossa Tilastoja on tarkoitus julkaista säännöllisesti Valviran ja Tilastokeskuksen perusaineiston valmistumisaikataulujen mukaan.

Laatuseloste

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeudet

Tilastotietojen relevanssi

Tämä tilasto on osa THL:n sosiaali- ja terveystilastojen henkilöstöä koskevaa raportointia, josta Valviran osuus on tuottaa tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön (potentiaalisista) resursseista, eli kaikista ammattioikeuden ja siihen liittyvän tutkinnon suorittaneista rekisteröidyistä ammattioikeuksista. Rekisteröityjen ammattihenkilöiden työskentelyä sosiaali- ja terveysalalla, toteutunutta (reaalista) resurssia, kuvaavat tiedot tuotetaan Tilastokeskuksen Työssäkäyntitilastosta sekä julkisen sektorin osalta kuntien ja kuntayhtymien palkkatilastosta.

Tämän raportin aineisto perustuu Valviran Terveystilaston (Terhikki) ja sosiaali- ja terveydenhuollon (Suosikki) ammattihenkilöiden keskusrekisteriin. Tiedot on kerätty 31.12.2018. THL muokkaa ja tarkistaa aineiston sisäisen yhteensopivuuden. Näiden tarkennusten jälkeen Valviran aineisto ei ole täysin sama kuin THL:n käyttämä aineisto, jossa henkilön jokaiseen ammattioikeuteen ja sen saamisen ajankohtaan on liitetty erikseen siihen liittyvä tutkinto ja henkilön asuinpaikkatieto. Asuinpaikkatietoja on korjattu VTJ-järjestelmän päivitettyjen tietojen osalta ja ammattioikeuksiin liittyvien tutkintojen luokittelujen eräin osin Tilastokeskuksen tutkintonimikkeiden osalta – joita tässä perusraportissa ei kuitenkaan raportoida.

Tilasto on tuotettu tukemaan erityisesti kansallista sosiaali- ja terveystilastointia päätöksentekoa ja ohjausta. Tilasto on suunnattu sosiaali- ja terveysalan päätöksentekijöille ja suunnittelijoille, alan tutkijoille ja opiskelijoille sekä kaikille, jotka tarvitsevat perustietoa terveystilastojen henkilöstön kehityksestä ja tilastoinnista kansallisesti ja kansainvälisesti.

Ammattioikeuksia koskevia lakeja ja niiden vaikutuksia tilastointiin

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) Terveystilaston ammattihenkilörekisterin (Terhikki) perustana on ammattihenkilölain perusteella myönnetty ammattioikeudet (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994). Laki sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöistä (817/2015) tuli voimaan 1.3.2016. Valvira toimivaltaisena viranomaisena myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa sosiaalityöntekijän ammattia laillistettuna ammattihenkilönä tai rekisteröi hakemuksesta henkilön, jolla on lain nojalla oikeus käyttää sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilön ammattinimikettä, mikä muodostaa perustan sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöstörekisterille (Suosikki). Tämä tilastoraportti perustuu näiden rekisterien tietoihin. Raportoitavana tilastojaksena (2010–2018) seuraavat lakimuutokset ovat aiheuttaneet tilastoihin merkittäviä erityisiä muutoksia.

Vuonna 2011 tuli voimaan terveydenhuollon ammattihenkilöstä annetun lain muutos (312 / 2011). Muutoksella hammaslääkärien ja lääkäreiden kaksoislaillistuksen menettelyä luovuttiin ja peruskoulutuksen suorittaneille lääkäreille ja hammaslääkäreille myönnettiin suoraan laillistus, joka oikeuttaa itsenäiseen ammatinharjoittamiseen. Hammaslääkäreillä kaksoislaillistuksen poistoon liittyi lisensiaatin tutkinnon suorittamisajan piteneminen viiteen ja puoleen vuoteen sekä syventävän käytännön harjoittelun sisällyttäminen tutkintoon. Tätä ennen hammaslääkärien tutkinnon aloittaneet kirjataan tilastoon merkinnällä KP-hammaslääkäri.

Henkilö, jolla oli sosiaali- ja terveysalan ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetussa laissa (272/2005) ja sen nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa

säädetty kelpoisuus, on oikeutettu toimimaan mainitussa laissa säädetyin mukaisesti sellaisessa sosiaalihuollon ammattihenkilön tehtävässä, joka edellyttää vuonna 2016 voimaan tulleen lain (817/2015) mukaista laillistamista. Henkilön oikeus toimia sosiaalihuollon ammattihenkilönä on voimassa 30 päivään kesäkuuta 2018 tai Valvira on ratkaissut hänen viimeistään mainittuna päivänä jättämänsä hakemuksen oikeudesta toimia laillistettuna sosiaalihuollon ammattihenkilönä. Tämän seurauksena sosiaalihuollon henkilöstön rekisteröityminen alkoi laajemmin sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteriin vasta vuonna 2017.

Menetelmäkuvaus

Rekisteröintien ja rekisterijärjestelmämuutoksien vuoksi tässä raportissa tiedot on ajettu nykyisen Valviran ammattioikeuksia kuvaavan keskusrekisterin pohjalta takautuvasti vuodesta 2010 eteenpäin, joten tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia edellisten vuosien raporttien kanssa.

Valviran Terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin (Terhikki) Tietosuojaseloste on osoitteessa:

https://www.valvira.fi/documents/14444/6818401/Terhikki_tietosuojaseloste.pdf ja

Sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisterin (Suosikki) Tietosuojaseloste löytyy osoitteesta:

https://www.valvira.fi/documents/14444/6818401/Suosikki_tietosuojaseloste.pdf

Terhikki/Suosikki-rekistereissä käytetään pääasiallisesti Suomen väestötietojärjestelmän mukaisia henkilötietoja, rekisteriin merkitään ammattioikeuteen liittyvät koulutustiedot ja myönnetty ammattioikeus. Rekisteriin merkitään ammattioikeuteen liittyvät valvontamerkinnot, esim. ammattioikeuden rajoitus- tai menetystieto. Rekisterissä ei seurata työssäolotietoja, ei sukupuoli- tai kansalaisuustietoja. THL:n tilastoissa on jatkajalostettu Terhikki/Suosikki-rekisterin tietoja, jotka eivät ole itse rekisteriin merkittyjä tietoja.

Tiedot tähän raporttiin on kerätty Valviran terveydenhuollon ammattihenkilöiden ja sosiaalihuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä siten, että tiedot vastaavat tilannetta 31.12.2018. Aineistossa tarkastellaan 18–68-vuotiaita ns. työikäiseksi määriteltyjä henkilöitä. Koska Valviran rekisteri on uusittu vuonna 2016, aikasarjat on laskettu olemassa olevasta tietokannasta taaksepäin, mukauttamalla ikärakenetta tilastovuoteen yhteen sopivaksi, sekä poistamalla aineistosta kuhunkin tilastoajankohtaan liittyen rekisteristä poistuneeksi merkityt henkilöt (kuolleet, ammattioikeuden menettäneet, niistä luopuneet).

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tietojen oikeellisuus riippuu keskeisesti Valviralta saatujen primääriaineistojen tietojen oikeellisuudesta. Tietoja tarkistetaan tilastotuotantoprosessin eri vaiheissa ajamalla aineistoja ristiin raportissa esitettyjen kuuden eri näkökulman (ammattioikeudet ja niiden haltijat yhteensä, uudet ammattioikeudet, tilastovuonna ensi kerran ammattioikeuden saaneet henkilöt ja heidän saamansa ammattioikeudet, rekisteristä iän vuoksi poistuneet henkilöt) suhteen sekä myös tässä julkaisussa raportoimattomien koulutustietojen osalta.

Koulutustietojen julkaisematta jättämisen taustalla on perusrekisterin ominaisuus, jonka mukaan koulutustiedot liitetään ammattioikeuden myöntämisaikajankohdan, jolloin koulutustiedot eivät ole ajan tasalla muuta kuin tapauksissa, joissa uusi koulutus johtaa uuteen ammattioikeuteen tai ammatilliseen erikoistumiseen. Tutkintanimikkeiden vaihtelu koulutusyksiköittäin on myös yksi syy siihen, ettei koulutustietoja ole raportoitu tässä julkaisussa.

Tutkintotietojen julkaiseminen olisi perusteltua siitä näkökulmasta, että tällöin olisi mahdollista eritellä tarkemmin henkilökohtaisia ammattioikeuksia, sillä yksi koulutus saattaa tuottaa automaattisesti pätevyyden kahteen ammattioikeuteen (AMK-kätilö -> kätilö, sairaanhoitaja) tai henkilöllä saattaa olla yhden ammattioikeuden (erikoislääkäri) alla useita erikoistumisaloja (kirurgi, ortopedi). Raportin perusluonteen vuoksi koulutusnäkökulma raportoidaan myöhemmin erillisissä tilastoissa.

Tietojen raportointivaiheessa tietoja verrataan aikaisempien tilastovuosien poikkileikkaustietoihin, vaikka joka raportissa aikasarjat ajetaan voimassa olevan ja ajantasaisen perustietokannan mukaan, mikä mahdollista ammattioikeuksien loppumis/luopumisajankohtien sekä ammattioikeuksien haltijoiden kulematapausten huomioimisen tilastoinnissa.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Valviran Terhikki-rekisteriin perustuvat tiedot ovat tilastovuotta edeltävän vuodenvaihteen tietoja, jotka ovat periaatteessa THL:n käytettävissä lähes reaaliaikaisesti. THL:n sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöön koskevien muiden tilastojen osalta tiedot saadaan kuntien ja kuntayhtymien palkkatilastosta 6 kuukauden viiveellä ja työssäkäyntitilastoista 18 kuukauden viiveellä tilastovuodesta. Tiedot on tarkoitus raportoida tulevaisuudessa 3 kuukautta sen jälkeen, kun tiedot ovat THL:n käytettävissä.

Poikkeuksena tästä yleisestä raportointikäytännöstä ovat tämän raportin vuosien 2015–2018 tiedot, joiden raportointi on uuden tietosuojalain (1050/2018) ja sosiaali- ja terveystietojen toissijaista käyttöä koskevan lain (552/2019) voimaantulon sekä THL-lain (668/2008) muutoksen (553/2019) aiheuttamien tietokantojen muutosvelvoitteiden vuoksi kolme vuotta myöhässä normaalista aikataulusta. Tämä tilasto koskee Valviran tietoja vuosilta 2010–2018 ja tietokannan kehittämisprojektin valmistuttua julkaistaan tätä tilastoa vastaavalla aikavälillä täsmäntävät tiedot, jotka perustuvat Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastoihin ja kuntien sekä kuntayhtymien palkkatilastoihin.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys

Keskeiset henkilöstöä koskevat tiedot kootaan THL:n verkkosivuilla julkaistavaan SVT-tilastoraporttiin. Puuttuvien vuoden 2015–2018 Valviran tietojen osalta tiedot tuotetaan poikkeuksellisesti ennen varsinaista tilastoraporttia, jotta THL:n käytettävissä olevat tiedot voidaan luovuttaa ja raportoida ilman turhaa viivettä eri käyttäjien tietotarpeiden mukaisesti. Lisäksi Valviran sähköisen tiedonhallinnon järjestelmän muutoksen vuoksi tiedot tuotetaan tässä raportissa takautuvasti vuosilta 2010–2018.

Keskeisimpiä tietoja raportoidaan kansallisesti myös THL:n tilastollisissa vuosikirjoissa. Kansainvälisesti tiedot raportoidaan OECD:n, Eurostatin, WHO:n ja NOMESKON tietokannoissa ja julkaisuissa. Henkilöstötietoja löytyy joiltain osin myös Sotkanetistä valitsemalla Sotkanetin etusivun aiheesta Palvelut ja resurssit – indikaattorikoosteen ”henkilöstö”.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tässä raportissa on käytetty valtakunnallisten terveydenhuollon ja sosiaalihuollon ammattihenkilörekistereiden tietoja, joita hallinnoidaan Valvirassa. Valviran uusi sähköisen hallinnon järjestelmä otettiin käyttöön vuonna 2016 ja siihen on konvertoitu terveydenhuollon edeltävien ammattihenkilörekistereiden tietoja. Sosiaalihuollon ammattihenkilörekisteri on kokonaisuudessaan rakennettu uudistettuun järjestelmään. Rekisteri kattaa koko maan kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon ammattioikeuden omaavien henkilöiden tiedot. Tlastointitietojen tekninen siirto Valvirasta THL:n tilastointikäyttöön on huomioitu uudessa järjestelmässä.

Muutokset terveys- ja sosiaalipalvelujen henkilöstö 2014 -raportin ammattioikeuksia koskeviin tilastotietoihin

1. Valviran laaja digitalisaatiohanke (SAMPO) on siirtänyt Valviran palvelut sähköisiksi. Osana Sampo-hanketta on myös terveydenhuollon ammattihenkilörekisteri siirretty uuteen järjestelmään.
2. Laki sosiaalihuollon ammattihenkilöistä (817/2015) tuli voimaan 1.3.2016, joten myös sosiaalihuollon ammattihenkilöiden rekisteröinti aloitettiin Valvirassa vuonna 2016.
3. Vuonna 2018 terveydenhuollon lähihoitajat saivat myös sosiaalihuollon vastaavat oikeudet, mikä lisäsi kaksoisoikeuksien haltijamäärän yli puoleen kaikista ammattioikeuden haltijoista.
4. SAMPO-järjestelmän myötä THL saa tietoja tilasto- ja tutkimustarkoitukseen sopimusperusteisesti suoraan ns. massatiedonsiirtojärjestelmän kautta, jonka luominen, testaus ja korjaus viivästyttivät raportointia.
5. Tiedonsiirrossa välitetyt ammattioikeustiedot on rajattu ammattilaisiin, jotka voivat työskennellä itsenäisesti sosiaali- ja terveydenhuollon nimikesuojattavissa tai laillistettavissa ammateissa, so. ammattioikeustiedoista ei ole raportoitu väliaikaisia, tilapäisiä tai opiskeluun liittyviä ammattioikeuksia, joissa henkilöt työskentelevät jonkun toisen ammattihenkilön ohjauksen / valvonnan alaisena.
6. Raportointi uuden tietosuojalain (1050/2018) velvoitteiden mukaan on asettanut uusia reunaehtoja THL:n tietokantojen muodostukselle ja raportoinnille, mikä myös on viivästyttänyt tietojen tuotantoa.
7. Edellä olevien viivästysten vuoksi THL on päättänyt normaalin peruseräraportoinnin sijaan (vrt. <https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/tilastot-aiheittain/sosiaali-ja-terveydenhuollon-resurssit/terveys-ja-sosiaalipalvelujen-henkilosto>) raportoida vuosien 2015–2018 tietoja THL:n tietokantaprojektin edistyessä vaiheittain, jotta THL:n käytettävissä olevat tiedot voidaan saada ilman turhaa viivettä eri toimijatahojen tietotarpeiden mukaiseen käyttöön.

Liitetaulukko 1. Sosiaali- ja terveydenhuollon 18–68-vuotiaiden voimassa olevat ammattioikeudet 2010–2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
KP-hammaslääkäri [ennen 1.8.2011 opinnot aloittanut]	107	122	145	178	153	144	54	38	36
* erikoishammaslääkäri	786	799	799	811	800	786	795	804	813
* erikoislääkäri	17 043	17 359	17 589	17 896	18 082	18 301	18 395	18 602	18 772
* farmaseutti	9 676	9 816	9 913	9 986	10 057	10 143	10 243	10 439	10 628
* fysioterapeutti	14 519	15 047	15 452	15 728	16 107	16 508	16 755	17 158	17 567
* geronomi****							79	558	826
* hammaslääkäri***	5 327	5 399	5 471	5 607	5 697	5 725	5 796	5 836	5 940
* hammasteknikko	908	923	914	918	922	940	925	935	920
* kuntoutuksen ohjaaja****									527
* kätilö	6 671	6 755	6 824	6 908	6 961	7 041	7 042	7 118	7 210
* laboratoriohoitaja	8 447	8 549	8 645	8 665	8 640	8 656	8 544	8 441	8 392
* lääkäri***	12 914	22 593	23 120	23 610	24 081	24 507	24 928	25 289	25 627
* optikko	1 846	1 900	1 919	1 964	2 024	2 089	2 101	2 144	2 177
* proviisori	2 712	2 790	2 853	2 909	2 977	3 026	3 083	3 136	3 184
* psykologi	5 946	6 079	6 217	6 373	6 494	6 588	6 654	6 730	6 839
* puheterapeutti	1 345	1 415	1 467	1 520	1 574	1 619	1 696	1 760	1 816
* ravitsemusterapeutti	486	512	524	543	564	580	601	617	634
* röntgenhoitaja	4 538	4 634	4 707	4 712	4 764	4 786	4 720	4 750	4 808
* sairaanhoitaja	99 582	101 931	104 148	106 082	107 816	109 909	111 417	113 724	115 988
* sosiaalityöntekijä****							548	5 731	6 843
* sosionomi****							989	18 322	28 127
* suuhygienisti	2 107	2 241	2 357	2 457	2 586	2 741	2 842	2 968	3 090
* terveydenhoitaja	20 000	20 721	21 382	21 944	22 595	23 213	23 599	24 007	24 232
* toimintaterapeutti	2 410	2 536	2 702	2 808	2 989	3 153	3 336	3 521	3 732
** apuhoitaja	29 601	29 162	28 515	27 798	26 773	25 552	24 207	22 875	21 527
** apuvälineteknikko	236	239	247	256	271	280	282	301	314
** hammashoitaja	7 751	7 726	7 680	7 632	7 546	7 428	7 283	7 092	6 888
** jalkaterapeutti	223	238	256	266	282	318	343	378	424
** jalkojenhoitaja	839	828	815	795	774	746	724	694	666
** kehitysvammaistenhoitaja****							15	416	569
** kiropraktikko	78	81	84	85	87	92	91	96	106
** kodinhoitaja****							42	1 017	1 353
** koulutettu hieroja	13 428	14 139	14 883	15 762	16 627	17 601	18 523	19 408	20 263
** kuntohoitaja	5 502	5 486	5 466	5 443	5 419	5 375	5 315	5 247	5 163
** lastenhoitaja	14 325	14 102	13 776	13 464	13 056	12 582	12 148	11 674	11 208
** lähihoitaja (sosiaalihuolto)****							1 064	14 524	166 321
** lähihoitaja (terveydenhuolto)	96 668	105 170	114 348	123 474	133 533	143 388	153 178	163 519	172 552
** lääkintävahtimestari-sairaankuljet.	2 794	2 790	2 786	2 774	2 760	2 742	2 711	2 659	2 616
** mielenterveyshoitaja	2 759	2 759	2 744	2 735	2 720	2 700	2 673	2 635	2 587
** mielisairaanhoitaja	5 795	5 664	5 504	5 364	5 187	4 976	4 732	4 511	4 307
** naprapaatti	128	127	142	143	159	159	185	182	197
** osteopaatti	260	280	296	312	344	363	378	423	476
** perushoitaja	11 528	11 495	11 447	11 364	11 263	11 076	10 850	10 579	10 284
** psykoterapeutti	5 122	5 430	5 779	5 953	6 282	6 623	6 626	6 728	6 789
** sairaalafyysikko	116	123	131	138	149	155	158	164	177
** sairaalageneetikko	18	18	24	24	25	30	29	32	36
** sairaalakemisti	168	168	168	166	166	162	152	148	142
** sairaalamikrobiologi	32	35	42	44	46	48	49	53	52
** sairaalasalubiologi	17	18	20	20	18	18	18	20	20
Ammattioikeudet yhteensä	414 764	438 205	452 307	465 637	479 376	492 875	506 924	558 009	733 771
Henkilöitä yhteensä	335 668	353 167	364 502	375 467	386 677	397 421	407 975	438 450	457 595
Ammattoikeuksia / henkilö keskimäärin	1,24	1,24	1,24	1,24	1,24	1,24	1,24	1,27	1,60

* = laillistettu; ** = nimikesuojattu; *** = lääkärin ja hammaslääkärien kaksoislaillistamismenettelystä luovuttiin 2011 (vrt. laatuseloste)

**** = vuodesta 2016 sosiaalityön ammatillaiset otettiin mukaan Valviran rekisteriin (vrt. laatuseloste)

Liitetaulukko 3. Sosiaali- ja terveydenhuollon 18–68-vuotiaiden uudet ammattioikeudet 2010–2018

Uudet ammattioikeudet vuosittain	Uusien henkilöiden ammattioikeudet									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2018
KP-hammaslääkäri	88	98	111	150	122	118	29	15	13	13
* erikoishammaslääkäri	22	32	26	30	22	31	32	29	39	..
* erikoislääkäri	633	664	601	721	635	632	587	658	692	21
* farmaseutti	321	324	337	294	300	295	271	354	323	314
* fysioterapeutti	436	580	486	360	493	556	451	624	617	432
* geronomi****							79	479	268	143
* hammaslääkäri***	143	159	179	229	233	176	211	193	243	213
* hammasteknikko	10	21	..	14	19	39	..	24	14	12
* kuntoutuksen ohjaaja****									527	183
* kätilö	179	172	188	205	213	255	187	219	212	143
* laboratoriohoitaja	174	182	201	148	189	231	141	170	194	161
* lääkäri***	93	9 968	850	834	858	823	875	787	841	809
* optikko	54	64	31	64	76	84	39	66	76	72
* proviisori	89	105	111	92	109	99	90	98	96	5
* psykologi	209	193	216	261	242	256	242	253	263	253
* puheterapeutti	73	73	67	71	83	76	104	83	77	76
* ravitsemusterapeutti	19	26	16	22	21	21	24	19	24	18
* röntgenhoitaja	173	140	134	74	161	173	132	185	193	154
* sairaanhoitaja	3 361	3 426	3 592	3 446	3 598	4 170	3 739	4 436	4 401	2 733
* sosiaalityöntekijä****							548	5 185	1 122	910
* sosionomi****							989	17 333	9 812	7 810
* suuhygienisti	134	134	119	106	135	164	114	144	152	108
* terveydenhoitaja	752	796	755	710	814	868	727	794	665	408
* toimintaterapeutti	134	127	169	110	183	169	187	199	221	160
** apuhoitaja				..						
** apuvälineteknikko	18	..	8	9	15	11	..	20	15	11
** hammashoitaja		..	7	5	5	5
** jalkaterapeutti	19	15	19	10	16	36	25	36	46	35
** jalkojenhoitaja								..		
** kehitysvammaistenhoitaja****							15	401	153	147
** kiropraktikko	7		6	10	8
** kodinhoitaja****							42	975	338	328
** koulutettu hieroja	729	763	800	938	965	1 105	1 096	1 080	1 046	925
** lähihoitaja (sosiaalihuolto)****							1 064	13 466	151 810	8 951
** lähihoitaja (terveydenhuolto)	7 945	8 553	9 270	9 237	10 279	10 172	10 319	11 084	9 950	9 726
** lääkintävahtimestari-sairaankuljet.						
** mielenterveyshoitaja
** mielisairaanhoitaja										
** naprapaatti			16	..	16	..	26		19	6
** osteopaatti	22	22	17	17	35	23	17	49	54	14
** perushoitaja	7	9	12	7	13	9	6	7
** psykoterapeutti	291	367	433	277	443	484	184	288	254	20
** sairaalafyysikko	7	11	11	8	14	7	10	10	14	14
** sairaalageneetikko	..		6		..	5
** sairaalakemisti	..	11	5	..	5	7	10	9
** sairaalamikrobiologi	7	6		
** sairaalasalubiologi		
Tilastovuoden uudet ammattioikeudet yhteensä	16 150	27 051	18 805	18 455	20 315	21 105	22 621	59 794	184 817	
Ammattioikeuksien määrä tilastovuonna, joita uudet henkilöt ovat saaneet	13 752	21 455	15 691	15 644	17 096	17 451	18 710	47 409	35 359	35 359
Tilastovuonna ammattioikeuden saaneiden uusien henkilöiden määrä	13 022	20 304	15 024	14 948	16 401	16 738	17 292	37 412	26 175	

* = laillistettu; ** = nimikesuojattu; *** = lääkärin ja hammaslääkärien kaksoislaillistamismenettelystä luovuttiin 2011 (ks. laatuseloste)

**** = vuodesta 2016 sosiaalityön ammattilaiset otettiin mukaan Valviran rekisteriin (vrt. laatuseloste)

Liitetaulukko 4. Iän vuoksi poistuvat ammattioikeudet, so. 69-vuotiaiden ammattioikeudet 2010–2018

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2010–2018 yhteensä
* erikoishammaslääkäri	21	19	26	18	33	45	22	19	28	231
* erikoislääkäri	379	348	368	410	445	411	458	421	480	3 720
* farmaseutti	265	184	240	220	228	208	157	145	124	1 771
* fysioterapeutti	61	52	81	84	114	155	189	197	192	1 125
* hammaslääkäri***	113	87	107	92	142	145	132	144	127	1 089
* hammasteknikko	21	6	10	10	15	21	16	13	24	136
* kätilö	150	87	119	121	159	173	175	136	112	1 232
* laboratoriohoitaja	108	80	105	128	212	214	244	260	231	1 582
* lääkäri***	313	291	318	338	377	391	418	391	451	3 288
* optikko	12	10	12	19	16	19	26	22	39	175
* proviisori	41	26	48	34	41	50	30	42	43	355
* psykologi	81	58	78	104	121	161	169	164	143	1 079
* puheterapeutti	7	..	15	18	29	31	25	18	21	167
* ravitsemusterapeutti	5	6	25
* röntgenhoitaja	72	43	61	68	109	151	193	148	126	971
* sairaanhoitaja	1 377	1 066	1 367	1 502	1 861	2 063	2 108	1 976	1 952	15 272
* sosiaalityöntekijä****	10	13
* sosionomi****	2	2
* suuhygienisti	5	6	9	11	14	26	76
* terveydenhoitaja	69	75	94	146	162	250	321	355	405	1 877
* toimintaterapeutti	5	..	8	9	37
** apuhoitaja	666	432	643	710	1 021	1 216	1 285	1 232	1 261	8 466
** apuvälineteknikko	5
** hammashoitaja	35	25	53	49	87	121	139	175	185	869
** jalkaterapeutti	1	2
** jalkojenhoitaja	9	11	13	20	21	28	19	31	26	178
** kiropraktikko	5
** kodinhoitaja****
** koulutettu hieroja	56	52	56	59	100	131	143	161	160	918
** kuntohoitaja	18	16	20	23	23	44	53	58	65	320
** lastenhoitaja	396	222	324	312	408	474	413	440	443	3 432
** lähihoitaja (sosiaalihuolto)****	694	695
** lähihoitaja (terveydenhuolto)	30	42	77	94	197	297	421	573	695	2 426
** lääkintävahvistamari- sairaankuljet.	16	5	..	12	14	17	27	34	31	160
** mielenterveyshoitaja	8	..	13	10	15	19	21	35	41	165
** mielisairanhoitaja	206	131	160	138	176	211	226	196	177	1 621
** naprapaatti	9
** osteopaatti	19
** perushoitaja	46	38	60	88	112	195	214	248	270	1 271
** psykoterapeutti	72	58	84	100	113	142	174	170	172	1 085
** sairaalafyysikko	7	25
** sairaalageneetikko	1	2
** sairaalakemisti	..	11	..	5	5	6	14	11	16	76
** sairaalamikrobiologi	6
** sairaalaselubiologi
Ammattioikeudet yhteensä	4 663	3 489	4 576	4 947	6 372	7 419	7 863	7 859	8 795	55 983
Henkilöt yhteensä	3 766	2 773	3 659	3 940	5 146	5 943	6 265	6 281	6 303	44 076

* = laillistettu; ** = nimikesuojattu; *** = lääkärin ja hammaslääkärien kaksoislaillistamismenettelystä luovuttiin 2011 (ks. laatuseloste)

**** = vuodesta 2016 sosiaalityön ammattilaiset otettiin mukaan Valviran rekisteriin (vrt. laatuseloste)

Liitetaulukko 5. Sosiaali- ja terveydenhuollon voimassa olevan ammattioikeuden omaavien henkilöiden ikä- ja sukupuolijakauma 2010–2018

(n)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
18-24	16 600	17 488	18 798	19 620	20 618	21 510	22 064	23 471	23 382
25-34	65 586	69 967	70 773	72 453	75 238	78 815	82 475	91 800	97 083
35-44	77 962	81 971	84 178	86 141	88 141	89 854	91 604	99 915	106 576
45-54	90 901	92 280	93 135	93 786	94 077	94 130	94 750	99 629	101 599
55-68	84 619	91 461	97 618	103 467	108 603	113 112	117 081	123 635	128 955
18-68-vuotiaat yht.	335 668	353 167	364 502	375 467	386 677	397 421	407 974	438 450	457 595
69-vuotta täyttäneet	3 766	2 773	3 659	3 940	5 146	5 943	6 265	6 281	6 303

(%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
18-24	4,9	5,0	5,2	5,2	5,3	5,4	5,4	5,4	5,1
25-34	19,5	19,8	19,4	19,3	19,5	19,8	20,2	20,9	21,2
35-44	23,2	23,2	23,1	22,9	22,8	22,6	22,5	22,8	23,3
45-54	27,1	26,1	25,6	25,0	24,3	23,7	23,2	22,7	22,2
55-68	25,2	25,9	26,8	27,6	28,1	28,5	28,7	28,2	28,2
18-68-vuotiaat yht.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
69-vuotta täyttäneet	1,1	0,8	1,0	1,0	1,3	1,5	1,5	1,4	1,4

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Naiset	294 787	308 417	317 748	326 641	335 568	343 879	352 241	378 704	394 639
18-24	15 428	16 160	17 221	17 844	18 716	19 374	19 759	20 987	20 812
25-34	58 371	61 300	61 753	62 930	64 826	67 515	70 338	78 323	82 621
35-44	66 703	69 809	71 745	73 479	75 295	76 811	78 338	85 756	91 603
45-54	79 346	80 301	80 854	81 114	80 993	80 662	80 971	85 202	86 669
55-68	74 939	80 847	86 175	91 274	95 738	99 517	102 835	108 436	112 934
Miehet	40 266	43 847	45 674	47 551	49 686	52 045	54 208	58 191	61 373
18-24	1 167	1 321	1 554	1 748	1 885	2 132	2 302	2 483	2 565
25-34	7 137	8 497	8 803	9 267	10 119	10 986	11 835	13 191	14 178
35-44	11 113	11 942	12 174	12 371	12 537	12 711	12 933	13 814	14 632
45-54	11 368	11 723	11 989	12 314	12 673	13 046	13 344	13 988	14 487
55-68	9 481	10 364	11 154	11 851	12 472	13 170	13 794	14 715	15 511
Ei tietoa	615	903	1 080	1 275	1 423	1 497	1 525	1 555	1 583
18-24	5	7	23	28	17	4	3	1	5
25-34	78	170	217	256	293	314	302	286	284
35-44	146	220	259	291	309	332	333	345	341
45-54	187	256	292	358	411	422	435	439	443
55-68	199	250	289	342	393	425	452	484	510
Kaikki yhteensä	335 668	353 167	364 502	375 467	386 677	397 421	407 974	438 450	457 595
Keski-ikä	44,8	44,8	44,9	45,1	45,1	45,1	45,1	44,8	44,8